

Sanna Kurronen: Työmarkkinat vilkkuvat positiivisia merkkejä – kehitykselle on syytä antaa vauhtia

Pandemiakuoppaa seuranneet työvoiman saatavuusongelmat sekä itse pandemian aiheuttamat muutokset työelämässä voivat poikia positiivisia kehityskulkuja: tuottavuuden nousua, pidempiä työuria ja kohenevaa työhyvinvointia. Näitä kehityskulkuja täytyy nyt ruokkia, kirjoittaa Elinkeinoelämän valtuuskunta EVAn ekonomisti Sanna Kurronen.

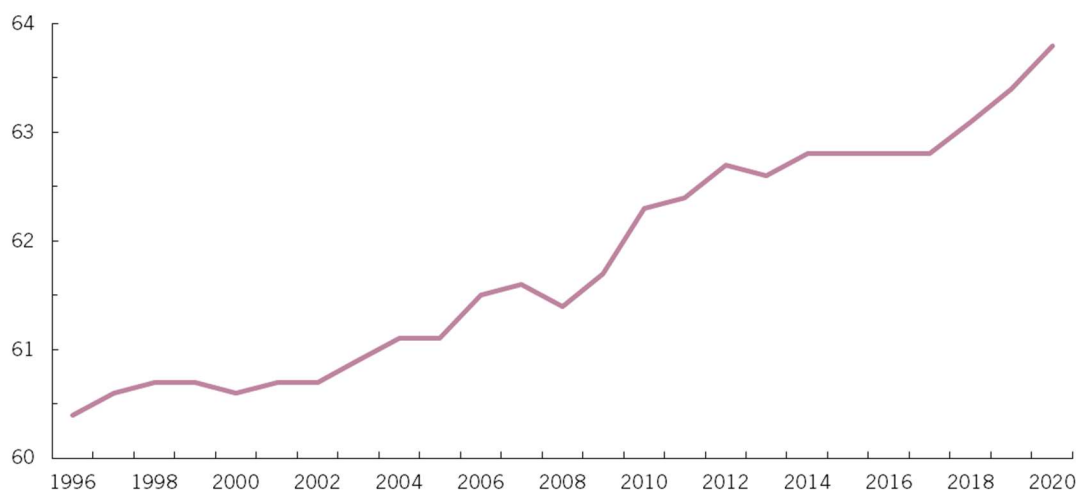
Sanna Kurronen 29.12.2021

Eläkkeellesiirtymisikä otti vuonna 2020 harppauksen ylöspäin, sillä eläkkeelle siirryttiin viisi kuukautta myöhemmin kuin 2019 (Kuvio 1).¹ Se nousi selvästi enemmän kuin eläkeikä, eli pandemian aikaan moni suomalainen lykkäsi eläkkeelle jäämistään ja myös työkyvyttömyyseläkkeelle jääminen väheni. Mitä enemmän eläkeiän jo ylittäneitä suomalaisia on työelämässä, sitä nopeammin iäkkäät työntekijät normalisoituvat osaksi työelämää.

Nykyinen kehitys voi siis ruokkia itseään: ikäsyrjintä vähenee, usko piteneviin työuriin vahvistuu ja työnantajat oppivat ottamaan iäkkäämpien erityistarpeet huomioon. Hallituksen päätös lakkauttaa eläkeputki todennäköisesti nostaa edelleen yli 60-vuotiaiden työllisyysastetta tulevina vuosina, mutta edelleen myös muita varhaisen eläköitymisen reittejä, kuten ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan ketjuttamista, on syytä tilkitä.

Kuvio 1.

Eläkkeellesiirtymisiän odote 50-vuotiaalle

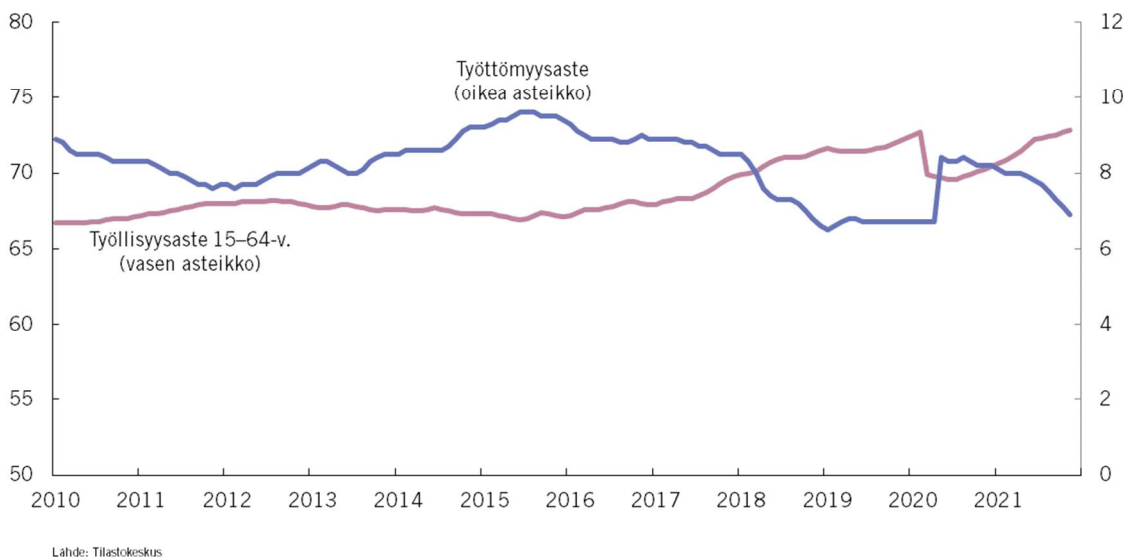
Lähde: Eläketurvakeskus.

Työttömyys vähenee

Eläkkeelle siirtymisen myöhentyminen ei kuitenkaan ole ainoa korona-ajan positiivinen kehityskulku. Yksi merkittävä huoli pandemian iskiessä oli pitkäaikaistyöttömyyden nousu. Kun työttömyys pitkittyy, työttömän osaaminen voi rapautua ja paluu työelämään muuttuu vaikeammaksi. 1990-luvun laman ja finanssikriisin seurauksena noussut työttömyys ei koskaan palautunut kriisiä edeltäneelle tasolle. Tällä kertaa työttömyys näyttää vähenevän hyvin nopeasti ja myös pitkäaikaistyöttömyys on jo kääntynyt laskuun. Samalla työllisyysaste on noussut nopeasti korkeimpaan lukemaansa 30 vuoteen 72,8 prosenttiin (Kuvio 2).

Kuvio 2.

Työllisyys- ja työttömyysaste, trendi, %

Tilanne työmarkkinoilla onkin nopeasti kääntynyt pääläelleen. Uusia avoimia työpaikkoja oli marraskuussa ennätysmäärä 93 000 ja palvelu- sekä rakennussektori näkevät EK:n kyselyn mukaan työvoiman saatavuusongelmat merkittävimpänä kasvun esteenä.ⁱⁱ Vaikeudet löytää osaajia pakottavat yritykset toimimaan aiempaa ennakkoluulottomammin. Miten yritykset voisivat paremmin hyödyntää maahanmuuttajien, iäkkäämpien, ja vajaatyökykyisten osaamista tai kuinka pärjätä vähemmällä väellä?

Toiveita tuottavuuden kasvusta

Mikäli työtapoja onnistutaan tehostamaan, vaimeana kehittynyt työn tuottavuus voi saada kasvusysäyksen. Työnteon kannustimia pitäisi kuitenkin yhä lisätä esimerkiksi heikentämällä ansiosidonnaista työttömyysturvaa, jotta työttömät tarttuisivat nykyistä nopeammin työtilaisuuksiin ja siten myös työllisyyden kasvu ja työttömyyden väheneminen jatkuisivat.

Pandemia on todennäköisesti tuonut pysyvän lisäyksen etätöiden tekemiseen. Vaikka etätöiden koko- tai osa-aikainen jatkaminen ei ole kaikille yrityksille helppoa tai mieluisaa, entistä suurempi mahdollisuus vaikuttaa töiden tekemisen aikaan ja paikkaan voi lisätä työssä jaksamista. Erityisesti etätöiden ovat kokeneet mieluisaksi pienten lasten vanhemmat, sillä töiden ja perhe-elämän yhteensovittaminen helpottuu ilman työmatkoja.ⁱⁱⁱ

Myös eläkeiän saavuttaneille työssä jatkaminen voi tuntua helpommalta, kun raporttia voi kirjoittaa mökkilaiturilla tai tauottaa työpäivää hiihtolenkillä. Työntekijöiden on vain hyväksyttävä, että etätö on tullut jäädäkseen ja kehitettävä omia toimintatapojaan, jotta etätö onnistuu vielä nykyistä paremmin.

Töiden järjestämistavat voivat muuttua myös sitä mukaa, kun paikallinen sopiminen työpaikalla yleistyy. Metsä- ja teknologiateollisuuden kokemuksista on luvassa tutkimustietoa jo vuonna 2022. Työpaikalla tiedetään todennäköisesti paremmin kuin valtakunnallisella tasolla mikä on sopiva tapa esimerkiksi järjestää ruokatunnit tai ajoittaa lomat. Paikallisen sopimisen kokemuksista onkin syytä ottaa parhaat palat käyttöön muillakin aloilla.

Vuonna 2022 Suomen työmarkkinat voivat ottaa arvokkaita askelia oikeaan suuntaan monella osa-alueella. Yli 60-vuotiaiden työllisyysasteen nousu, työttömyyden lasku, sujuvampi töiden ja perheen yhteensovittaminen, lisääntyvä paikallinen sopiminen ja jopa tuottavuuskasvun vauhdittuminen voisivat paitsi parantaa suomalaista työelämää, myös vahvistaa julkista taloutta. Näitä positiivisia kehityskulkuja täytyy kuitenkin ruokkia parantamalla työnteon kannustimia ja huomioimalla eri elämäntilanteissa olevien työntekijöiden tarpeet entistä paremmin, jotta Suomessa yhä useampi löytää työpaikan ja saa tehdä aiempaa mielekkäämpää ja tuottavampaa työtä.

ⁱ Eläketurvakeskus (2021). Koronavuonna eläkkeellesiirtymisikä nousi reippaasti,

<https://www.etk.fi/ajankohtaista/koronavuonna-elakkeellesiirtymisika-nousi-reippaasti/>

ⁱⁱ Elinkeinoelämän keskusliitto (2021). Suhdannebarometri Lokakuu 2021, <https://ek.fi/wp-content/uploads/2021/10/SB-lokakuu-2021.pdf>

ⁱⁱⁱ Kurronen, S. (2021). Konttoreilta karanteet – Huoli koronavirusepidemiasta on laantunut, mutta toimistolle ei haluta palata, EVA Arvio No 34, <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2021/11/eva-arvio-034.pdf>